

NOTAT

Miljøministeriet
Kort & Matrikelstyrelsen

Matrikel og Jura
J.nr. KMS-101-00004
Ref. Uvi/simho
Den 12. november 2012

Høringsnotat
vedrørende
Forslag til lov om ændring af lov om Kort- og Matrikelstyrelsen
(Fri anvendelse af visse data samt varetagelse af søopmåling)

Udkastet til lovforslaget har været udsendt i høring i perioden 10. oktober til 23. oktober 2012 hos en bred kreds af myndigheder og organisationer. Kort- og Matrikelstyrelsen har modtaget i alt 20 høringssvar, hvoraf 7 myndigheder og organisationer oplyser, at de ikke har bemærkninger til udkastet til lovforslaget.

KortCenter.dk, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Digitaliseringsstyrelsen, Dansk Industri, Dansk Ledningsejerforum, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Geoforum, Praktiserende Landinspektørers Forening, Aalborg Universitet, Forsvarsministeriet og Rigsombudsmanden på Færøerne har afgivet bemærkninger til lovforslaget. De afgivne bemærkninger, som refereres nedenfor, har alene givet anledning til præciseringer af lovforslagets bemærkninger.

KortCenter.dk

I sit høringssvar anfører KortCenter.dk, at størstedelen af de kort- og datasamlinger, som er omfattet af forslaget, kan stilles frit til rådighed, uden at dette vil have skadelige virkninger, men at der er en række produkter, hvor Kort- og Matrikelstyrelsen eller kommunerne i dag konkurrerer med private firmaer i markedet, og at der vil være væsentlige negative konsekvenser ved at stille disse produkter frit til rådighed.

Konkret er det KortCenter.dk's opfattelse, at FOT-data ikke bør stilles frit til rådighed, men skal undtages fra lovforslaget. KortCenter.dk støtter denne opfattelse på følgende hovedargumenter:

A) At stille FOT-data frit til rådighed vil have negative konsekvenser for konkurrencen, innovation og et effektivt kortmarked.

KortCenter.dk anfører, at virksomheden har produceret digitale kortdata i 25 år og siden 2006 efter FOT-standard. Virksomheden anfører, at Kort- og Matrikelstyrelsen og kommunerne ligeledes producerer digitale kortdata efter FOT-standard, og at Kort- og Matrikelstyrelsen og kommunerne har udliciteret produktionen af den offentlige version af FOT-data til private kortlægningsfirmaer, men varetager opgaverne med projektstyring og kontrol af data. KortCenter.dk anfører, at begge parter fremstiller data efter FOT-standard. KortCenter.dk finder, at en beslutning om at stille FOT-data gratis til rådighed vil være ødelæggende for konkurrencen. Det fremgår, at KortCenter.dk forventer, at KortCenter.dk og andre private kortudbydere vil lide et årligt tab på 20 mio. kr., såfremt de offentlige FOT-data stilles frit til rådighed. Kort- og Matrikelstyrelsen forstår på høringssvaret, at KortCenter.dk således forventer, at virksomhedens kunder (forsyningselskaber indenfor el, tele, bredbånd, naturgas, vand og varme) vil vælge at benytte de offentlige FOT-data, hvis disse stilles frit til rådighed.

Endvidere anfører KortCenter.dk, at det vil medføre, at der ikke længere vil være private firmaer, som udvikler produkter til markedet, fordi de risikerer, at Kort- og Matrikelstyrelsen kopierer produktet, og miljøministeren beslutter at stille det frit til rådighed. KortCenter.dk anfører i den forbindelse, at "Detaljerede digitale kort, ortofotos og detaljerede højdemodeller, som nu påtænkes frikøbt, er alle produkter, som er udviklet og produktmodnet af private aktører. KMS har kopieret og i nogle tilfælde justeret, så produkterne er mere målrettet anvendelse i den offentlige administration."

B) At stille FOT-data frit til rådighed vil kunne være i modstrid med EU-retten

KortCenter.dk oplyser, at virksomheden har forelagt tankerne om at stille data frit til rådighed for lic. jur. Peter Vesterdorf, og at Peter Vesterdorf har anført, at dette kan være i modstrid med EU-traktatens bestemmelser, der forbyder misbrug af dominerende stilling i markedet.

C) At stille FOT-data frit til rådighed vil resultere i merudgifter for det offentlige/skatteyderne

KortCenter.dk mener, at initiativet vil medføre merudgifter for det offentlige på 65 mio. kr. om året.

KortCenter.dk mener ikke, at et frikøb af FOT-data kan begrundes, fordi det næppe kan medføre fordele for samfundet i denne størrelsesorden, da det vil være begrænset, hvem der vil anvende data ud over det offentlige og ledningsejere. KortCenter.dk foreslår, at man kunne lade private virksomheder stå for produktionen af landkortdata, hvor de offentlige myndigheder så kunne købe en licens til "den offentlige administration". Det ville være billigere, end at det offentlige skal have ejerskab til de producerede data.

Herudover foreslår KortCenter.dk, at der indføres en bestemmelse i loven om erstatning/ kompensation til private konkurrenter

KortCenter.dk foreslår, at der indføres en bestemmelse om erstatning i den nye lov, "så private konkurrenter har sikkerhed for dækning af tab i tilfælde af, at Miljøministeren beslutter sig for, at det offentlige eventuelt senere vil kopiere produktet og tilbyde dataene "gratis"."

Kort- og Matrikelstyrelsens bemærkninger

Ad A) Konsekvenser for konkurrencen

Kort- og Matrikelstyrelsen skal indledningsvis bemærke, at det FOT-datasæt, som Kort- og Matrikelstyrelsen og kommunerne i fællesskab har etableret er en anden ydelse end den, som Kortcenter.dk kan levere. Der er ikke tale om identiske produkter.

FOT-samarbejdet mellem kommunerne og staten (ved Kort- og Matrikelstyrelsen) blev påbegyndt i 1997 og formaliseret med en aftale i 2007. Formålet med samarbejdet er at etablere et fællesoffentligt geografisk administrationsgrundlag i form af et landsdækkende, homogent og kvalitetssikret datasæt, der kan indgå som en integreret del af sagsbehandlingen inden for stadig flere myndighedsområder. Inden for rammerne af dette fælles offentlige samarbejde er FOT-standarden udviklet og bliver løbende vedligeholdt, så datasættet kan imødekomme kravene til et forvaltningsgrundlag.

Målet med FOT-samarbejdet er ikke alene at skabe et datasæt, der kan anvendes som et kort – en "kulisser" for planlægning og afgørelser – men være en samling af fællesoffentlige geografiske dataobjekter, som kan anvendes direkte i den offentlige forvaltning og på tværs af myndigheder. Et af målene er, at data løbende skal kunne ajourføres i forbindelse med den administrative anvendelse, således at en myndighed som led i sin sagsbehandling ajourfører FOT med information om, at der er anlagt en ny vej, byggemodnet et område, etableret et dige mv. Dette stiller både krav til indholdet af data, og at der er en entydig/ stabil identifikation af de enkelte objekter, for at de skal kunne anvendes i og ajourføres via andre offentlige forvaltningssystemer.

De offentlige FOT-data er således ikke blot kort eller data produceret efter en bestemt standard, som dermed kan erstattes af det produkt, som KortCenter.dk udbyder. De offentlige myndigheder tager ansvar for indholdet og kvaliteten af FOT-datasættet. Dette ansvar er afgørende for, at datasættet kvalificerer sig til at være grunddata, som er autoritative, så data kan anvendes som umiddelbart grundlag for forvaltningsmæssige afgørelser, udbetaling af tilskud mv.. Der findes ikke et identisk produkt i det private konkurrencemarked. Ansvar for et forvaltningsgrundlag kan ikke uddelegeres til private leverandører.

Netop for at undgå misforståelser og risiko for forveksling valgte FOT-samarbejdet i begyndelsen af 2011 at varemærkebeskytte "FOT". KortCenter.dk gjorde indsigelse mod registreringen af varemærket med en argumentation om, at "FOT" alene er betegnelsen for en specifikation for fremstilling af digitale kortdata. Patent- og Varemærkestyrelsen gav ikke Kortcenter.dk medhold i denne indsigelse og traf i marts 2012 afgørelse om, at FOT-samarbejdets registrering af varemærkebeskyttelsen af "FOT" er gyldig. KortCenter.dk har efterfølgende anket afgørelsen til Ankenævnet for Patenter og Varemærker, som endnu ikke har afgjort sagen.

Om de mulige konkurrencemæssige virkninger af lovforslaget, skal Kort- og Matrikelstyrelsen bemærke, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at for et begrænset antal leverandører af kort og data, der ligner Kort- og Matrikelstyrelsens kort og data, vil der kunne ske en begrænsning af deres muligheder for at afsætte deres kort og data til offentlige myndigheder og private virksomheder.

KortCenter.dk indkøber kortdata fra private kortproducenter på tilsvarende måde som Kort- og Matrikelstyrelsen og kommunerne i FOT-samarbejdet, idet ingen af disse parter råder over de grundlæggende produktionsfaciliteter. De private kortproducenter af flyfotografering og efterfølgende kortdataproduktion vil med frie landkortdata fortsat have de samme opgaver med levering af data til ajourføring af de offentlige FOT-data, hvilket sker efter offentligt udbud.

Det kan ikke afvises, at KortCenter.dk vil kunne miste kunder og indtægter, fordi nogle af KortCenter.dk's eksisterende kunder vil vælge at benytte de offentlige FOT- data, som stilles frit til rådighed.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det ikke vil være i strid med konkurrencelovgivningen at stille grunddata (herunder FOT-data) frit til rådighed for at styrke den fælles offentlige geografiske infrastruktur, blot det sker med klar hjemmel i lovgivning. Lovforslagets § 5a har netop til formål at skabe en sådan klar hjemmel. Kammeradvokaten har vurderet, at hvis forslaget gennemføres som påtænkt, vil der ikke være problemer i relation til konkurrencelovgivningen.

Hertil skal tilføjes, at de offentlige FOT-data (og andre geografiske data), der stilles frit til rådighed, generelt giver helt nye muligheder i den private sektor for at forædle data og udvikle nye produkter uden at være begrænset af at skulle betale for rettigheder til at anvende data. De nye forretningsmuligheder, det giver den private sektor for at udvikle nye ydelser og produkter baseret på geografiske data, og det marked, der herved vil opstå, vurderes at blive langt større end KortCenter.dk's og øvrige private aktørers nuværende marked relateret til indkøb af data hos private dataleverandører og videresalg af disse data til primært forskellige ledningsejere. KortCenter.dk vurderer, at KortCenter.dk og andre private kortudbydere vil lide et årligt tab på 20 mio. kr., såfremt de offentlige FOT-data stilles frit til rådighed.

Forslaget om at stille Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata frit til rådighed er ét af initiativerne i den samlede aftale om grunddata mellem regeringen og Kommunernes Landsforening, som bl.a. indebærer, at grunddata hos andre myndigheder også stilles frit til rådighed. Når grunddatainitiativerne er fuldt indfasede i 2020 forventes de samfundsmæssige gevinster at være ca. 800 mio. kr. om året, hvoraf det forventes, at gevinsten i den private sektor vil være på op mod 500 mio. kr. om året. Heraf forventes gevinsten for den private sektor ved, at Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata stilles frit til rådighed, at udgøre op mod 100 mio. kr. om året. Hertil kommer de besparelser og effektiviseringsgevinster, som vil blive opnået i den offentlige sektor.

Kort- og Matrikelstyrelsen skal i øvrigt bemærke, at ligesom de offentlige FOT-data er indkøbt hos private leverandører efter offentligt udbud, er også ortofotos og højdemodeller indkøbt hos private leverandører efter udbud. KortCenter.dk's påstande om, at Kort- og Matrikelstyrelsen kopierer produkter udviklet af private aktører er udokumenterede, og de er ligeledes usande. En kopiering ville i givet fald være en krænkelse af ophavsretsloven. Kort- og Matrikelstyrelsen køber naturligvis, som nævnt ovenfor, data mv. af private leverandører på markedet efter udbud. Og i den forbindelse er Kort- og Matrikelstyrelsen naturligvis også løbende opmærksom på de forbedringsmuligheder, som teknologiudviklingen giver ift. bedre kvalitet m.m.

Ad B) Forholdet til EU-retten

Kort- og Matrikelstyrelsen skal bemærke, at citaterne fra Peter Vesterdorf og høringssvaret på dette punkt ikke indeholder klare konklusioner eller indsigelser mod lovforslaget. På den baggrund er det vanskeligt at kommentere specifikt på denne del af høringssvaret.

Styrelsen skal for god ordens skyld understrege, at formålet med lovforslaget er at kunne gennemføre den del af aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om, at en række offentlige grunddata skal stilles frit til rådighed, der vedrører Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata. Formålet med lovforslaget

er ikke at eliminere en eller flere producenter i markedet, der afsætter produkter, der ligner Kort- og Matrikelstyrelsens kortdata.

Styrelsen skal oplyse, at lovforslaget har været forelagt Statsstøttesekretariatet, Erhvervs- og Vækstministeriet, som ikke finder, at forslaget giver statsstøtteretlige problemer. Sekretariatet anser forslaget for at være en gebyrfritagelse, der gælder for alle og derfor er lige, objektiv og ikke-diskriminerende. Kammeradvokaten har ligeledes vurderet, at hvis forslaget gennemføres, vil der ikke være tale om statsstøtte.

Ad C) Merudgifter for det offentlige

Kort- og Matrikelstyrelsen skal bemærke, at som det også fremgår af lovforslaget, så er det vurderingen, at det forhold, at grunddata stilles frit rådighed, vil betyde, at Kort- og Matrikelstyrelsen mister indtægter på ca. 20 mio. kr. årligt, og at kommunerne mister indtægter på 15 mio. kr. årligt ved lovens ikrafttræden, et beløb som forventes at falde til 10 mio. kr. årligt indenfor en årrække. De 65 mio. kr. pr. år, som KortCenter.dk angiver i merudgift for skatteyderne ved frikøbet, baseres på et regnestykke, hvori inddrages en forudsætning om, dels at KortCenter.dk og andre skal have en direkte kompensation på i alt 20 mio. kr. om året, dels at det offentlige kan købe kortdata på basis af en licensmodel, hvor private ejer data og offentlige myndigheder erhverver nødvendige brugsrettigheder, og derved som forudsat af KortCenter.dk kan spare 20 mio. kr. om året.

Til dette skal bemærkes, at forudsætningen om en licensmodel ikke holder, da den offentlige sektor har brug for at have de fulde rettigheder til den digitale fællesoffentlige datainfrastruktur og forvaltningsgrundlag. Der er så mange væsentlige forvaltningsprocesser, som vil blive etableret på baggrund af denne datainfrastruktur, at det vil være for risikabelt, hvis økonomisk afhængighed af private virksomheder hindrer den fremadrettede udvikling og anvendelse af datainfrastrukturen. Offentlige myndigheder må have fuldt ansvar for og råderet over de kvalitetssikrede og autoritative grunddata dels som grundlag for forvaltningsmæssige afgørelser og dels for at kunne ajourføre data i forbindelse med den administrative anvendelse og som led i sagsbehandlingen, jf. ovenfor.

Effekten i den offentlige sektor af grunddatainitiativerne skal bedømmes under ét, da der er tale om initiativer, som i nogen grad er sammenhængende og en del af gevinsten derfor ligger i de synergieffekter, som gennemførelsen af de samlede initiativer resulterer i. Når grunddatainitiativerne er fuldt indfasede i 2020 forventes nettogevinsterne for den offentlige sektor samlet at udgøre ca. 300 mio. kr. årligt., og der vurderes kun at være nettoudgifter i den offentlige sektor som følge af grunddatainitiativer i 2013 og 2014. Der er således både væsentlige samfundsmæssige fordele og væsentlige budgetøkonomiske fordele for det offentlige knyttet til grunddataaftalens initiativer.

KortCenter.dk foreslår, at der indføres en bestemmelse om erstatning i den nye lov, "så private konkurrenter har sikkerhed for dækning af tab i tilfælde af, at Miljøministeren beslutter sig for, at det offentlige eventuelt senere vil kopiere produktet og tilbyde dataene "gratis". Kort- og Matrikelstyrelsen vil gerne slå fast, at styrelsen overholder gældende lovgivning.

Der er ikke tale om, at Kort- og Matrikelstyrelsen kopierer produkter udviklet af private. Dette ville i givet fald være en krænkelse af ophavsretsloven, som ville kunne indbringes for domstolene med krav om erstatning. Kort- og Matrikelstyrelsen køber derimod data mv. af private leverandører på markedet, jf. ovenfor. Og det vil også være styrelsens praksis fremover.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at hovedformålet med aftalen om offentlige grunddata er, at den offentlige sektor skal basere sig på et fælles datagrundlag som en del af en fælles autoritativ digital infrastruktur. FOT-data udgør en central del af de offentlige grunddata, der indgår i denne digitale infrastruktur. FOT-datasættet indeholder en lang række forskellige geografiske objekttyper, som er relevante for den offentlige opgavevaretagelse og dermed også for myndighedernes digitale kommunikation med borgere og virksomheder herom.

Det er helt centralt for at kunne realisere det fulde effektiviseringspotentiale i den offentlige sektor ved fortsat udvikling af digital forvaltning, at de offentlige grunddata stilles frit til rådighed, således at de kan udveksles frit mellem myndigheder, borgere og private virksomheder i forbindelse med den offentlige

opgavevaretagelse (bl.a. i digitale selvbetjeningsløsninger i forbindelse med forvaltningsafgørelser, høringer mv.).

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at de grundlæggende landkortdata, som det ifølge lovforslaget er hensigten, at Kort- og Matrikelstyrelsen og kommunerne skal stille frit til rådighed, er konkurrenceudsat, idet de set ud fra kundernes synspunkt vil kunne erstatte ("er substituerbart med") produkter, som i dag udbydes af private virksomheder. Det er på den baggrund Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering med henblik på eksempelvis grundlæggende landkortdata, at ændringsforslaget, såfremt det gennemføres som beskrevet, risikerer at medføre en konkurrencebegrænsning på markedet for landkortdata i forhold til de øvrige markedsaktører.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen angiver under supplerende bemærkninger, at det er vigtigt at sikre sig, at udbydere af nye produkter ikke risikerer at blive udsat for konkurrenceforvridning, med henvisning til at konkurrence giver større sikkerhed for, at markedet forsynes med relevante produkter i forhold til kundernes behov mv. Kommentarerne er knyttet til, at det af bemærkningerne til ændringsforslaget fremgår, at data, som udgør en del af samfundets infrastruktur, stilles til rådighed som følge af dataenes offentlige betydning.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anbefaler, at ændringsforslaget gennemføres, så det ikke hindrer den effektive konkurrence. Opkræver Kort- og Matrikelstyrelsen og kommunerne betaling for data på konkurrenceudsatte markeder, der som minimum svarer til marginalomkostninger for dataproduktionen, er det Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens umiddelbare vurdering, at ændringsforslaget ikke medfører en konkurrencebegrænsende effekt.

Kort- og Matrikelstyrelsens bemærkninger

Som det fremgår af styrelsens bemærkninger til høringssvaret fra KortCenter.dk, er styrelsen enig i, at et begrænset antal leverandører af kort og data, der ligner Kort- og Matrikelstyrelsens kort og data, vil kunne miste kunder, fordi nogle vil vælge at benytte de offentlige geografiske data, som stilles frit til rådighed, og at gennemførelsen af loven således kan medføre en konkurrencebegrænsning for sådanne virksomheder i konkurrencelovgivningens forstand.

Som angivet i bemærkningerne til høringssvaret fra KortCenter.dk er forslaget om at stille Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata frit til rådighed ét af initiativerne i den samlede aftale om grunddata mellem regeringen og Kommunernes Landsforening, som bl.a. indebærer, at grunddata hos andre myndigheder også stilles frit til rådighed.

Samfundsmæssigt set er der væsentlige gevinster ved at stille Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata frit til rådighed, idet de er centrale i forhold til en række forvaltningsopgaver. De ønskede digitaliseringsgevinster, der er målet med den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi, kan ikke opnås ved alene at gøre de data frie, som er uden for konkurrencemarkedet, eller begrænse den frie udveksling af data alene til den offentlige sektor. Udnyttelse af digitaliseringens fulde potentiale fordrer, at de grundlæggende data i den fællesoffentlige digitale infrastruktur kan videregives til den private sektor.

Som nævnt ovenfor er en stor del af de grunddata, som foreslås stillet frit til rådighed, produceret for Kort- og Matrikelstyrelsen af private leverandører i fri og lige konkurrence og efter offentlig udbud, og Kort- og Matrikelstyrelsen vil fortsat indkøbe geodata mv. hos private leverandører efter udbud. Lovforslaget vil betyde, at alle private virksomheder vil få adgang til de data, der stilles frit til rådighed for videreanvendelse. Dette giver virksomheder mulighed for at udvikle nye produkter på basis af de offentlige data uden betaling herfor. Ændringen vil skabe et helt nyt marked for private virksomheders udvikling af løsninger og ydelser baseret på geodata til brug i den offentlige og den private sektor og til forbrugere. Det marked, der herved vil opstå, vurderes at blive betydeligt.

Kort- og Matrikelstyrelsen skal bemærke, at det ikke vil være i strid med konkurrencelovgivningen at stille grunddata (herunder FOT-data) frit til rådighed, blot det sker med klar hjemmel i lovgivning, jf. konkurrencelovens § 2, stk. 2, hvorefter konkurrencereglerne ikke gælder, hvis en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering.

Til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kommentar om nye produkter og risiko for konkurrenceforvriddning skal bemærkes, at ændringsforslaget til lov om Kort- og Matrikelstyrelsen giver miljøministeren en bemyndigelse til at gøre data frit tilgængelige for alle som del af den fælles offentlige digitale infrastruktur, og at denne bemyndigelse tilsigtes udnyttet i forhold til de data, som er blevet gjort til grunddata, som led i den nævnte aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening: Styrelsens matrikelkort, topografiske kort, grundlæggende landkortdata og Danmarks Højdemodel. Fremtidig brug af bemyndigelsen vil bero på, om samfundsudviklingen medfører, at også andre data får en sådan offentlig betydning, at de udgør en del af infrastrukturen. I den forbindelse vil indgå en vurdering af, om der med en frigivelse af sådanne data i givet fald vil være tale om konkurrencebegrænsning, og om et eventuelt marked for disse og substituerbare produkter vil blive påvirket.

Erhvervsstyrelsen

Erhvervsstyrelsen, Team Effektiv Regulering, finder det særdeles positivt, at der indføres fri anvendelse af visse data, da grunddata har stor værdi for den private sektor, og vurderer, at de oplevede administrative byrder kan reduceres betydeligt, ved at virksomhederne frit kan anvende data.

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Økonomi- og Indenrigsministeriet støtter forslaget, som er en udmøntning af regeringens og Kommunernes Landsforenings aftale om grunddata, som udspringer af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi.

Ministeriet mener generelt, at der er stort potentiale i en åben og ensartet praksis vedrørende videreanvendelse af data fra offentlige myndigheder, der kan bidrage til innovation og vækst i den private sektor samt muliggøre nye tjenester og samarbejdsformer.

Fremadrettet bør man sikre, at offentlige myndigheder generelt kan stille data til rådighed for videreanvendelse på hensigtsmæssige vilkår, herunder i forbindelse med revisionen af PSI-direktivet og den danske implementering deraf.

Digitaliseringsstyrelsen

Digitaliseringsstyrelsen har en række forslag til præciseringer af lovforslagets bemærkninger om lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (PSI-loven).

Kort- og Matrikelstyrelsens bemærkninger

Kort- og Matrikelstyrelsen tager disse bemærkninger til efterretning og har præciseret i overensstemmelse hermed.

Dansk Industri

Dansk Industri har ikke nogen bemærkninger til det fremsendte lovforslag, men ønsker at påpege, at det fulde potentiale af at lette adgangen til "visse data" først vil blive udfoldet, når der også er adgang til andre data i et entydigt format, hvor oplysningerne kan identificeres og stedfæstes entydigt.

Dansk Ledningsejerforum

Dansk Ledningsejerforum finder det positivt, at grundkort (dvs. landkort) og matrikelkortet stilles til rådighed for ledningsejerne.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI)

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) er overordnet positiv over for den foreslåede lovændring om at stille grunddata frit til rådighed. FRI ser det som en første udmøntning af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi på miljøområdet.

FRI er enig med Miljøministeriet i, at offentlige grunddata skal være frit tilgængelige i digitalt format og med nem adgang. FRI er også enig i, at det vil medføre lettelser i den offentlige forvaltning.

For FRI's virksomheder vil frie grunddata medføre en høj grad af udnyttelse til kommercielle formål, blandt andet til at lave applikationer og dataforædling m.v. FRI er enig i, at forslaget vil medføre betydelige fordele for erhvervslivet.

FRI har selv beregnet en gevinst ved direkte adgang til alle miljødata på op mod ca. 2,2 mia. kr. årligt.

FRI mener, at adgangen til kortdata og højdemodel bør være koblet til Danmarks Areal Information.

FRI ønsker, at der gives adgang til alle miljødata i Danmark, og at der bør gennemføres en tilsvarende lovgivning vedrørende anvendelse af alle miljødata, både statslige, de tidligere amters miljødata og kommuners.

Geoforum

Geoforum, som er en interesseorganisation, der arbejder for at fremme den samfundsmæssige nytte af geodata og blandt sine medlemmer bl.a. har en stor del af virksomhederne i den danske geodatabranche, støtter baggrunden for lovforslaget, muligheden for at stille grunddata frit til rådighed for alle. Geoforum tilslutter sig også lovforslagets bestemmelse om, at Kort- og Matrikelstyrelsen efter forhandling med andre myndigheder kan opbevare og distribuere deres data.

Geoforum udtrykker bekymring for om bestemmelsen i forslagens § 5a, stk. 3 indskrænker kommunernes mulighed for at stille data frit til rådighed, fordi bestemmelsen kun nævner specifikke data.

Kort- og Matrikelstyrelsens bemærkninger

Kort- og Matrikelstyrelsen er opmærksom på, at kommunerne skal kunne stille data til rådighed. Kommunerne har i dag mulighed for at stille data til rådighed i henhold til lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer. Bestemmelsen i lovforslaget skal udelukkende sikre, at kommunerne har klar hjemmel til at stille de grundlæggende landkortdata, som udarbejdes i samarbejde med Kort- og Matrikelstyrelsen, frit til rådighed.

Praktiserende Landinspektørers Forening

Praktiserende Landinspektørers Forening (PLF) har positive forventninger til regeringens og Kommunernes Landsforenings aftale om grunddataprogrammet, især den fri anvendelse af geografiske data og ejendomsdata. PLF er enig i, at grunddataprogrammet og lovforslaget eliminerer en række barrierer for værdiskabende anvendelse af grunddata.

PLF påpeger, at det er vigtigt, at der skabes gode og driftssikre løsninger omkring udstillingen af data, distribution og ajourføring af data, blandt andet at data distribueres på en sikker og stabil platform, der kan levere store datamængder problemløst, og at data fortsat ajourføres i passende terminer, så der ikke opstår problemer med aktualiteten af data.

Aalborg Universitet, Institut for Planlægning

Aalborg Universitet, Institut for Planlægning, betegner lovændringen som et vigtigt gennembrud for en øget anvendelse af disse datasamlinger.

Ved valg af distributionsform og -medie er det vigtigt, at data formidles i standardiseret form og i kendt dataformat, og at metadataene er anvendelige med informationer om dataenes egenskaber og kvalitet, fordi brugerne også vil være folk uden kendskab til data, og data derfor kan misfortolkes og udnyttes på en uhensigtsmæssig måde. Dette gælder også, hvis Kort- og Matrikelstyrelsen skal distribuere andre myndigheders data.

Der bør endvidere stilles krav om information om data, hvis de videreanvendes.

Hvis Kort- og Matrikelstyrelsens og kommunernes indtægtsnedgang vejes op mod den forventede øgede brug af data, som et frikøb vil medføre, vurderer universitetet, at dette fra en samfundsmæssig synsvinkel vil overstige de manglende indtægter.

Aalborg Universitet ser frem til, at grunddata stilles vederlagsfrit til rådighed, hvilket vil resultere i en øget brug af disse informationer indenfor både undervisning og forskning.

Forsvarsministeriet

Forsvarsministeriet bemærker, at det er Forsvarsministeriets opgave at håndhæve statens suverænitet i de danske farvande, hvilket bl.a. varetages af forsvarets opmålingsskibe ved deres tilstedeværelse på havet i forbindelse med deres opgave. Det er endvidere statens højhedsret at give tilladelse til søopmåling. For at sikre at der er kontrol over, hvem der ønsker at opmåle i et givent område, hvor særlige nationale beskyttelsesinteresser er gældende, må tilladelser ikke ske uden samtykke fra Forsvarsministeriet. Forsvarsministeriet foreslår derfor, at Forsvarsministeriet træffer afgørelser vedrørende anmodninger om tilladelse til at foretage søopmåling i et givent område. Svar til ansøgeren kan leveres gennem Kort- og Matrikelstyrelsen.

I lovforslagets bemærkninger om tilladelse til søopmåling er anført "Om tilladelsen vil blive givet, afhænger af formålet med opmålingen." Forsvarsministeriet anfører, at denne formulering ikke forekommer helt dækkende, idet andre forhold som f.eks. sikkerhedsmæssige forhold vedrørende havbundsinstallationer m.m. kan have indflydelse på, om der bør gives en opmålingstilladelse. Forsvarsministeriet foreslår derfor, at der i stedet skrives: "Om tilladelsen vil blive givet, afhænger af formålet med opmålingen, og om den vil være i strid med nationale beskyttelsesinteresser."

Forsvarsministeriet bemærker, at lovforslagets § 5a, stk. 1, der giver miljøministeren mulighed for at beslutte, hvilke af Kort- og Matrikelstyrelsens data, der kan anvendes frit af andre, ikke omfatter dybde-databasen, men at dybde-databasen på sigt kan blive stillet frit til rådighed. Forsvarsministeriet anbefaler, at dybde-databasen eksplicit skrives ud af lovforslaget, eller alternativt at det sikres, at den kun kan stilles frit til rådighed i en udtyndet opløsning, og at ønsker om større datatæthed i specifikke områder tildeles ved indsendelse af en ansøgning, der behandles af Kort- og Matrikelstyrelsen og forsvaret. Formidling af disse følsomme data kan herefter kun ske efter aftale med Forsvarsministeriet. Henvendelser om data i høj opløsning bør behandles enkeltvis, således at der kan tages særlig hensyn i tilfælde, hvor der anmodes om data i kritiske og/eller sensitive havområder.

Udlevering af data bør i det hele overvejes nøje, og henvendelser bør behandles enkeltvis. Frigivelse af data til andre formål end til produktion af søkort blev tidligere varetaget af Farvandsvæsenet, der hørte andre dele af Forsvarsministeriet. Denne fremgangsmåde bør fortsætte under Forsvarsministeriets ressortområde henset til data/ informationernes særlige karakter.

For så vidt angår planlægningen af søopmålingen bemærker Forsvarsministeriet, at det er uhensigtsmæssigt, at Søværnets Operative Kommando ikke fortsat kan prioritere områder, hvor forsvaret har behov for søopmåling, f.eks. ved Grønland.

Ministeriet anfører til slut, at bemærkningerne til lovforslaget afsnit 2.3, der stadfæster, at Søværnet fortsat vil udføre søopmålingen, har økonomiske konsekvenser for forsvaret i form af binding af ressourcer til skibe, udstyr og personel samt til deres uddannelse.

Kort- og Matrikelstyrelsens bemærkninger

Kort- og Matrikelstyrelsen skal til Forsvarsministeriet bemærkninger om tilladelse til søopmåling oplyse, at Forsvarsministeriet allerede bliver hørt, før Kort- og Matrikelstyrelsen giver et skib tilladelse til søopmåling. Dette vil Kort- og Matrikelstyrelsen fortsat gøre. Dette betyder i praksis, at Kort- og Matrikelstyrelsen kun giver tilladelse til søopmåling, hvis Forsvarsministeriet afgiver en positiv udtalelse. Forsvarsministeriet havde et konkret forslag til en ændring af bemærkningerne til lovforslaget. Kort- og Matrikelstyrelsen har uddybet bemærkningerne i overensstemmelse med dette.

Såfremt det på et tidspunkt bliver relevant, at dybde-databasen og dybde-dataarkivet bliver grunddata eller bliver af en sådan interesse, at dataene skal stilles frit til rådighed, er Kort- og Matrikelstyrelsen forpligtet til at sikre, at dybde-databasen ikke stilles frit til rådighed i en opløsning, der kan vise følsomme data. Forsvarsministeriet vil blive hørt, før dybde-databasen eller dybde-dataarkivet stilles til rådighed, for at

sikre, at følsomme data ikke bliver stillet frit til rådighed. Kort- og Matrikelstyrelsen har uddybet bemærkningerne i overensstemmelse med dette.

Kort- og Matrikelstyrelsen indhenter endvidere en udtalelse fra Forsvarsministeriet, hvis styrelsen modtager en ansøgning om at få stillet data fra dybdebasen til rådighed i en anden opløsning end den normale. Og der vil kun blive givet tilladelse, hvis Forsvarsministeriet samtykker i, at den, der har ansøgt, kan få stillet data til rådighed.

Den praktiske opgave med at planlægge søopmålingen sker, som omtalt i bemærkningerne til lovforslagets afsnit 2.3, fortsat i samarbejde med Forsvarsministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet, Søfartsstyrelsen. Forsvaret vil således stadig kunne prioritere områder af interesse for forsvaret i samarbejdet om søopmålingen.

For så vidt angår Forsvarsministeriets opgaver og ressourcer i forbindelse med søopmåling fremgår disse af bilag 3 til ressortaftalen af 2. november 2011 mellem Forsvarsministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet og Miljøministeriet i forlængelse af ressortomlægningen af 3. oktober 2011, hvor Farvandsvæsenet blev nedlagt. Opgaverne er endvidere specificeret i driftsaftalen fra 2012 mellem Forsvarskommandoen, Søfartsstyrelsen og Kort- og Matrikelstyrelsen. Bemærkningerne i lovforslaget om, at Søværnet fortsat udfører den praktiske søopmåling, er således en konsekvens af aftalen i tilknytning til ressortomlægningen.

Rigsombudsmanden for Færøerne

Rigsombudsmanden gør opmærksom på, at ordlyden i lovforslagets § 3 bør ændres fra "disse landsdele" til "Færøerne og Grønland".

Kort- og Matrikelstyrelsens bemærkninger

Lovforslaget er ændret i overensstemmelse med rigsombudsmandens bemærkninger.

Høringsparter, som har oplyst, at de ikke har bemærkninger

Følgende høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet til lovforslag: Kommunernes Landsforening, Beskæftigelsesministeriet, Kulturministeriet, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Syddansk Universitet